

№ 113 (562) // 13 қазан // сейсенбі // 2026 жыл

Қарасай ауданы

Медиа саласындағы ынтымақтастық

Алматыда Қазақстан мен Қытайдың медиа саласындағы ынтымақтастығын дамытуға арналған дөңгелек үстел өткен болатын. Цифрлық технологиялар, жалған ақпаратпен күрес және бірлескен ғылыми жұмыстарды дамыту мәселелерін талқылаған ауқымды шарадан Алматы облысының бұқаралық ақпарат құралдары да тыс қалмады.

● Ерзат АСЫЛ

Қытай жаңалықтар қызметі Шыңжаң бөлімшесінің директоры Ли Дэхуа мен Хунань бөлімшесінің экс-басшысы Бай Цзусе Алматы облыстық «Алатау арайы» және «Оғни-Алатау» газеттерін, Alataunews.kz ақпараттық порталын, сондай-ақ өңірлік коммуникациялар қызметін біріктірген «Өлке тынысы» ЖШС-на атбасын бұрды. «Алатау арайы» газетінің бас редакторы Қуаныш Тұңғатар шетелдік әріптестерге облыстық газетте барлық сала қамтылатынын, аймақ экономикасының даму барысынан бастап, қоғам өміріндегі оқиғалардан шынайы ақпарат таратылатынын айтып, рухани дүниеге де кеңінен орын берілетінін жеткізді. Сонымен қоса газетте әлемдік геосаяси жағдайлардың сарапталып, көрші елдермен байланысқа да баса назар аударылатынын тілге тиек етті.

Арнайы сайтымыз бен әлеуметтік желілерде парақшаларымыз бар. Десе де, қоғамның мәдени деңгейін, талғамын және рухын көтеруде газеттің рөлі басым. Өйткені оның өз ерекшелігі, артықшылығы бар. Шынайы ақпарат. Байланып сараптама. Нақты тұжырым. Таңбаланған тарих. Секунд сайын жанарып тұратын сайттардан газетті айрықшалап тұратын негізгі басымдық осы. Газетке басылатын сөздің мағынасы зор, ықпалы ерекше. Ел азаматтарының ізгі істері, қоғамдағы өзекті мәселелер жайын газет бетінен табуға болады», – дейді Қуаныш Абайбекулы.

Қытай жаңалықтар қызметі Шынжаң бөлімшесінің директоры Ли Дэхуа өзінiң ұзақ жыл газет тiлсiзi болғанын алғаш тартып, облыстық көз газеттiң мазмұнын алуан, ал дизайнын айшықты екенiне тоқталды. «Қазiр бiздiң елде де 35-40 жасқа дейiнгi аудитория электронды басылымдарға әбден бауыр басып кеттi. Келешекте осы санаттағы оқырмандар көбеймесе, азаймайтыны анық. Кезiнде Қытай жаңалықтар қызметiнiң Шынжаң

САҚТАНСаң, САҚТАЙДЫ

Басты назарда – өрт қауіпсіздігі

Жылыту маусымына дайындық аясында Қарасай ауданының төтенше жағдайлар бөлімі (ТЖБ) қызметкерлері өзгеріпті атқарушы орандардың өкпелері және еріткіштермен біріскен, тұрғын үйлерді аралап, түсініру жұмысын жүргізуде. Өрттің алдын алу шаралары 15 тамыздан басталды. Оның негізгі мақсаты – өртті, көміртек тотығымен улануды және басқа да төтенше жағдайларды болдырмау.

● Қуат ҚАЙРАНБАЕВ

Мұндай жұмыстар Қошмамбет, Жамбыл, Шамалған ауылдары және басқа да елдімекендерде жүргізілді. Бүгінгі таңда 10 көміртек тотығы құрылғысы орнатылды. Бұл бағыттағы шаралар әлі де жалғасуда.

Ең алдымен, халықтың әлеуметтік-осал топтарына жататын отбасыларға ерекше көңіл бөлінеді. Мәселен, Шамалған ауылында пештері қатты отынмен жылытылатын үйлер бар. Аудандық ТЖБ мамандары ондай үйлер тұрғындарына көміртек тотығынан уланудың салдарын түсіндіріп, арнайы құрылғылар орнатты. Сонымен қатар анықталған кемшіліктерді жою бойынша тиісті ұсынымдар берді.

Рейдте мамандар тұрғындарға өрт қауіпсіздігі ережелерін тағы бір мәрте еске салды. Жиналып қалған күйден мүржаралды уақытылы тазалаудың қажеттігін айтып, пеш жабдықтарын пайдалану кезінде сақтық таныту керегін түсіндірді.

Аудандық ТЖБ азаматтық қорғау
аға лейтенанты Диас Нұрбайұлының

айтуынша, көміртек тотығы құрылғысы – аздағай қауіпті, жанғыш немесе улы газдардың концентрациясын автоматты түрде бақылайтын және газдың таралуы туралы ескертетін арнайы электрондық құрал. Ол жарылыс пен өрттің алдын алуға, сондай-ақ уланудан қорғануға көмектеседі. Өйткені мұржаға немесе пешпен жылыту жүйесіне қатысты ақаулар туындаған жағдайда көміртек тотығының детекторлары адам өмірін сақтап қалуы мүмкін. Сонымен қатар заманауи құрылғылар қауіпсіздікті автоматты түрде қамтамасыз ете алады. Олар қатты дыбыстық және жарық сигналын беріп қана қоймай, электр клапаны арқылы газ беруді тоқтатып немесе смартфонға хабарлама жібереді.

Диас Нұрбайұлы көміртек тотығы құрылғысы кез келген органикалық отын пайдаланылатын жерге қойылуы қажет екенін атап өтті. Әсіресе отын жанған кезде оттегі жеткіліксіз болған жағдайда оның қаупі жоғары. Басты қауіп – адамның оның пайда болғанын сезе алмауында. Өйткені көміртек тотығының түсі, иісі, дәмі жоқ, алайда ол адам өмірі үшін аса қауіпті.

бөлімшесіне қарасты «Шыңжаң» газетінің таралымы 500 мыңнан асатын. Ал қазір сол мерзімді басылымдардың тиражы анағұрлым азайды. Мен айтып отырған «Шыңжаң газеті» қытай, ұйғыр, қазақ тілдерінде жарық көріп, аталған автономиялы өлкенің күнделік жаналығын жария етіп келеді. Сонымен қоса Орта Азиядағы саяси, әлеуметтік және экономикалық жаналықтарға үнемі газет бетінен орын беріледі. Мен қазіргі «Жібек жолы» мен Шыңжаң өңіріндегі бүгінгі өзгерістерге қатысты бірнеше деректі фильмдердің сценарийін жаздым. Сол тұста көптеген жергілікті басылымдағы деректерге жүгілдім. Шынымен де өңірлік басылымдар тарихтың алтын қамбасы. Сондықтан да газет құнын кез келген электірмені басылымдар мен әлеуметтік желілермен салыстыруға болмайды. Ардагер-журналист ретінде аймақ өмірінің барлық саласын қамтуда да қалыс қалдырмау, оқиға орнынан жедел репортаждар ұйымдастырып, жалаң баяндаудан гөрі, кеңінен сараптауға мәнберуі маңызды деп ойлаймын. Өріне, ақса аядар, тың тақырыптар арқылы газет мазмұнын байытумен қатар, макет пен дизайнды да жетілдіру айрықша мәнге ие. Газеттеріміздің парактарына үніліп, мен айтқан мазмұндардың барлығы қамтылғанын аңғарғандай болдым. Бұл кездесу екі ел арасындағы БАҚ байланысын нығайтады деген сенімдемін», – деді Ли Дэхуа.

Қытай жаңалықтар қызметінің (CNS) Шыңжаңдағы бөлімшісі 1993 жылы құрылған. Содан бері ондаған өңірлік басылым мен сайттардың басын біріктірген филиал Қытайдың батыс өңірі ғана емес, Орталық Азия, Батыс Азия және Оңтүстік Азияға бағытталған халықаралық коммуникациялық алаңға айналды. Жақинда облыстық «Qonaev Media» телеарнасы да Қытай жаңалықтар қызметінің (CNS) Шыңжаңдағы бөлімшісімен өзара ынтымақтастық меморандумына қол қойды.

Көміртек тотығы құрылғысы ас-
үй жылытары, газ колонкалары және
жилыту қазандықтары орналасқан
бөлмелерде, дизель генераторлары мен
керосин жылытқыштары бар жерлерде,
көмір пештері мен қазандықтары,
оның ішінде автоматты қазандықтар
қолданылатын нысандарда орнатылуы
тиіс. Сондай-ақ мұндай датчиктер
жабық автотұрақтар мен гараждарда
да болғаны абзал. Себебі автөкілек
қозғалтқышы жұмыс істеп тұрған кезде
көміртек тотығы өте тез жиналады.
Тіпті тұрғын үйдің құрылғылары
электр қуатымен жұмыс істейтін болса
да, оған гараж жапсарлас салынған
немесе жертөледе не дөлізде бензин
генераторы пайдаланылатын жағдайда
датчик орнату қажет. Өйткені газ
қабырғалар мен жабындар арқылы оңай
өтіп кетуі мүмкін.

– Қарасай ауданындағы тұрғын үйлердің басым бөлігі табиғи газға қосылғанына қарамастан, барлығы өрт қауіпсіздігі талабын сақтауы тиіс. Сондықтан біз халыққа өрт қауіпсіздігінің қарапайым ережелерін жеткізу мақсатында осындай түсіндіру және алдын алу жұмысын жүргізіп жатырмыз. Ал құрылғыны орнату барысында оның қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған өте маңызды құрал екенін түсіндіреміз, – дейді рейд жұмысын қорытындылаған Диас Нұрбайұлы.

Қарасай ауданы

ЖӘРМЕҢКЕ

Қонаев қаласындағы «Айша сити» базарында «Дала дәмі» атты ауыл шаруашылығы өнімдерінің жәрмеңкесі өтті. Басты мақсаты – қала тұрғындарын сапалы әрі қауіпсіз азық-түлік өнімдерімен тиімді бағада қамтамасыз ету.

ДАЛА ДЭМ

● Айжарық КӨПТІЛЕУОВ

Жәрмеңкеде шаһар тұрғындары аудандар мен Алатау қаласының шаруа қожалықтары және жергілікті кәсіпкерлер тікелей жеткізген табиғи, сапалы әрі экологиялық таза өнімдерді тиімді бағада сатып алып жатты. «Қонаев» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы күріш, ұн, қант, өсімді майы, қарақұмық және басқа да өнімдерді базар нарқынан төмен бағада саудалады. Сонымен бірге Талғар, Іле аудандарының картобы, Балқаш ауданының балы, Ұйғыр ауданындағы «Прима Құс» ЖШС-ның Chickodelli сауда белгісімен шығарылған өнімдері, Еңбекшітақ ауданынан әкелінген қызанақ, жүзім, алма сатылып жатқан жерде балықтың қарасы молайып, кезек пайда болғанына куә болдық.

– Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің бастамасымен ел аумағында өтіп жатқан «Дала дәмі» атты жәрмеңке облыс көлемінде 19 қыркүйекте басталды. Барлық аудан мен қалада әр сенбі сайын өткізілуде. Бұл игі шара бүгін Қонаев қаласында ұйымдастырылып отыр. Жәрмеңкеде 2025 жылы Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрінің «Әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының тізбесін бекіту туралы» бұйрығына сәйкес белгіленген әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарлары сатылуда. Оның ішінде ет және сүт өнімдері, көкөністер, жеміс-жидектер, дәнді дақыл және басқа да өнімдер бар. Отандық ауыл шаруашылығы тауар өндірушілеріне жан-жақты қолдау білдіру, өнімдерді өткізу нарығы мен мүмкіндіктерін кеңейту, тұрғындарды сапалы әрі қолжетімді отандық өнімдермен қамтамасыз ету, әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының баға тұрақтылығын сақтау бағытында қолға алынған «Дала дәмі» жәрмеңкесінің өзіндік ерекшеліктері бар. Атап айтқанда, арнайы баннерлермен, логотиптермен және сатып алушы тұрғындарға арналған фотозонамен қамтылған. Жәрмеңкені жыл соңына дейін өткізу жоспарлануда, – деді Алматы облысы бойынша сауда және тұтынушылардың құқықтарын қорғау департаментінің бас маманы Шымболат Құрманғали.

Облыстық кәсіпкерлік басқармасы өкілдерінің айтуынша, «Дала дәмі» жәрменкесі облыс көлемін кеңінен қамтып отыр. Алдағы уақытта Қонаев қаласында да өз жалғасын тауып, дәстүрлі түрде өткізіліп тұрады.

Қазақстан Республикасы Сауда және интеграция министрлігінің бұл бастамасы аясындағы халық игілігіне арналған жәрменке келешекте жалғасын тауып жатса, облыс көлеміндегі ауыл шаруашылығы өнімін өндірушілерге жаңа өткізу нарығын ашуға және аудан орталықтары мен қалалардағы бағаны тұрақтандыруға септігін тигізетіні анық.

БРИФИНГ

Алматы облысында 9 айдың қорытындысы бойынша жалпы қылмыстық құқықбұзушылықтар саны 10,9 пайызға, оның ішінде қылмыстар саны 8,6 пайызға төмендеген. Бұл туралы өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен брифингте айтылды.

Қылмыс деңгейі төмендеді

Облыстық полиция департаменті профилактикалық жұмысты үйлестіру басқармасының бастығы Мейір Демеубаевтың айтуынша, заманауи материалдық-техникалық база, цифрлық шешімдер және бейнебақылау жүйелерінің арқасында құқық қорғау органдары туындаған қауіптерге жедел әрекет ете алады. Соның нәтижесінде қоғамдық орындарда жасалған қылмыстар саны 13,8 пайызға, оның ішінде көшедегі қылмыстар 13,5 пайызға төмендеген.

«Жылдың басында Мемлекет басшысының бастамасымен, «Заң мен тәртіп» қағидағы шеңберінде «Құқықбұзушылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды. Жаңа заңның негізінде құқықбұзушылықтың алдын алуға, демек, мәселені ерте анықтап, азаматтарға көмек көрсетуге, қауіпсіз орта қалыптастыруға баса мән берілуде. Бұл жұмыс отбасында, көшелерде, мектептерде, жалпы қоғамда жүргізілуде. Қазіргі таңда профилактикалық жұмысқа тек полиция емес, денсаулық сақтау, білім беру, әлеуметтік көмек көрсету мекемелері, отбасына қолдау орталықтары, басқа ұйымдар кеңінен жұмылдырылуда. Құқықбұзушылықтың алдын алу жұмысының нәтижесі және қызметтегі проблемалық мәселелер облыс әкімінің жанындағы ведомстваралық комиссия отырыстарында қаралады», – деді Мейір Демеубаев.

Бүгінде жергілікті атқару органдарының колдауымен материалдық-техникалық базаны жақсарту жұмысы жандана түскен. Айталық, 2025 жылы жергілікті бюджеттен бөлінген қаражатқа 49 бірлік автокөлік алына, осы жылы қаржылық лизинг жолымен 110 бірлік автокөлік алу жоспарланған. Облыс аумағында мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасы шеңберінде 9 100 қоғамдық бейнебақылау камерасы орнатылған. Сондай-ақ жол қозғалысы қағидаларын бұзушылықтарды автоматты түрде тіркейтін 325 стационарлық акпараттық-бағдарламалық кешен қолданыса енгізілген.

Спикерлердің айтуынша, өңірдің құзырлы органдары құқықбұзушылықтар жиі болатын нақты орындарға назар аударған. Осы ретте, мейрамхана, дәмхана, дүкен және компьютерлік клуб иелерімен 188 меморандумға қол қойылған. Келісімшарт аясында 80-нен астам алдын алу шарасы жүргізіліп, 353 кәсіпкер жауапкершілікке тартылған. 335 лицензия тоқтатылып, 18 кәсіпкердің алкоголь сату лицензиясы қайтарып алынған. Интернеттегі алаяқтықпен күресу үшін OLX, Krisha және Kolesa компанияларымен бірлесіп, нақты жобалар қолға алынған. Нәтижесінде 9 мыңнан астам алаяқтық сипаттағы қоңыраулар бұғатталған.

«Есірткі бизнесіне қарсы күресте айтарлықтай нәтижеге қол жеткізілді. Аймақта он есірткі зертханасы анықталды. Заңсыз айналымнан қырық келі дайын есірткі және оларды өндіру үшін пайдаланылған 8 тонна зат тәркіленді. Прокурорлар 2838 заңсыз шешімнің алдын алып, бұрын хабарланбаған 133 қылмысты анықтады. Конституциялық құқықтарды бұзу көрсеткіші екі еседен астам азайды. Прокурорлық қадағалаумен 110 адам жауапкершілікке тартылды», – дейді облыстың прокуратура өкілі Алмас Мақсұтұлы.

ып жатқан жұмыстар

● Серік САТЫБАЛДИЕВ

Онда Актерек өрт сөндіру бекетінің мамандары оқушыларға өрт қауіпсіздігі ережелері, төтенше жағдайлардың алдын алу және қауіпсіздік талаптарын сақтау жөнінде маңызды ақпарат берді. Шараның мақсаты – оқушылардың қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыру, өрттің алдын алу, төтенше жағдай кезінде дұрыс әрекет ету дағдыларын үйрету және балалардың өмірі мен денсаулығын қорғауға бағытталған сақтық шараларын түсіндіру.

Балалардың қауіпсіздігі – баршамызға ортақ жауапкершілік! Қауіпсіз мектеп – жарқын болашақ кепілі!

Жамбыл ауданы

ЗАҢ МЕН ТӘРТІП

– Жайнарбек Келдібайұлы, сіздің аудан прокуроры болып тағайындалғаныңызға бір жылға жуықтап қалды. Осы уақыт ішінде қандай жұмыс атқарылды?

– Басты назар азаматтардың құқықтарын қорғауға, негізгі салалардағы заңдылықты қамтамасыз етуге, мемлекеттік органдардың жауапкершілігін арттыруға және аудандағы өзекті мәселелерді шешуге аударылды.

Мысалы, 1,5 млрд теңге мөлшерінде бюджеттің заңсыз шығыстарына жол берілмей, мемлекет кірісіне 250 млн теңгеден астам қаржы өндірілді. Жер қатынастары, құрылыс, сумен жабдықтау, әлеуметтік сала, білім беру, медицина және бизнес мәселелері жүйелі түрде шешіліп келеді. Пайдаланылмай жатқан жер телімдері қайтарылды, мемлекеттік сатып алудағы заңбұзушылықтар жойылды, бейресми жұмыспен қамту фактілері анықталды, жалақыны уақытылы төлеу қамтамасыз етілді, монополистердің жұмысындағы бұзушылықтардың жолы кесілді және коммуналдық қызмет сапасы жақсарды.

Қазіргі кезде прокуратурада нақты нәтижеге бағытталған команда құрылды. Біз негізгі бағыттарға бақылауды күшейтіп, халықпен тікелей диалог орнаттық, мемлекеттік органдар, жергілікті атқарушы органдар, құқық қорғау құрылымдарымен тығыз байланыс орнаттық. Бірлескен күш-жігер арқылы біз адамдардың сенімін ақтаймыз деп сенемін. Ал сенім деген – күнделікті жауапкершілік.

– Бүгінгі күні аудандағы қылмысқа қатысты криминогендік жағдай туралы не айтар едіңіз?

– Жалпы ауданда криминогендік жағдай тұрақты және толық бақылауда. Кәмелетке толмағандарға қарсы қылмыстар – 25-37%, отбасылық-тұрмыстық құқықбұзушылық – 86%, бұрын сотталғандар жасаған қылмыстар 45%-ға азайды. Әсіресе қоғамдық орындарда және көшелерде құқықбұзушылықтар 60%-ға төмендеді.

Өкінішке қарай, ауыр қылмыстар, алаяқтық, топтық және жасөспірімдер қылмысы сияқты жекелеген бағыттар бойынша өсу байқалады. Бұл санаттар прокуратураның ерекше бақылауында. Әрбір бағыт бойынша мақсатты шаралар қабылданып, алдын алу бойынша жұмыс күшейтілді.

– Прокуратураның басқа құқық қорғау ұйымдары, әкімдік және жұртшылықпен бірлескен жұмысын қалай бағалайсыз?

– Аудан прокуратурасы полициямен, әкімдікпен және жұртшылықпен бірлесіп қылмысты азайту, азаматтардың құқықтарын қорғау және қоғамдық қауіпсіздікті нығайту бойынша жүйелі жұмыс жүргізуде. Бұл тұрғыда әкімдік, полиция және басқа да мүдделі органдармен бірлесіп, «Айқын нәтиже» пилоттық жобасын іске асыру бойынша ведомствоаралық кеңес өтті. Кеңес қорытындысы бойынша жобаны іске асыру жоспарына қол қойылды. Сонымен қатар «Профилактика 365», «Тұран» және «Жол картасы» сияқты бірқатар жоба іске асырылып жатыр. Криминогендік жағдайды талдау – алкоголь өнімін заңсыз өткізу, отбасылық-тұрмыстық саладағы қылмыстар, жасөспірімдер қылмысы, рецидив және интернет-алаықтық негізгі проблемалық бағыттар екенін көрсетті.

Осыған байланысты жедел шаралар қабылдауға мүмкіндік беретін қылмыстың электрондық картасын жасап, енгіздік. Алкогольді өнімдерді сатудың жолын кесу бойынша жыл басынан бері полициямен бірлесіп 60 рейд өткізілді, соның нәтижесінде сотқа 66 әкімшілік материал жіберіліп, 60-ы сотқа қаралды, 60 сауда нысанының қызметі тоқтатылды және осы бағыттағы жұмыс белсенді жалғасып жатыр. Сондай-ақ жергілікті атқарушы органдармен бірлескен жұмыстың арқасында Төңкеріс ауылы ішімдік сатудан толығымен бас тартты. Келешекте бұл тәжірибені басқа ауылдарға енгізу ойымызда бар.

Қоғамдағы құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету бойынша прокуратура қызметкерлері өздеріне жүктелген жауапты жұмысты қалай атқарып жүр, алда қандай міндеттер бар? Осы сұрақтар төңірегінде Талғар ауданының прокуроры Жайнарбек МЫҢБАЕВ ПЕН сұхбаттастық.

СЕНІМ

ЖАУАПКЕРШІЛІКПЕН КЕЛЕДІ

– Көшедегі қылмысты азайту бойынша нақты қандай жұмыстар қолға алынды?

– Көше қылмысын азайту мақсатында біз барлық мейрамхананың мәліметін алдық. Қазір бізде осындай 52 орын, 22 бар және 550 дүкен бар. Содан кейін қылмыстық жағдайды талдау арқылы криминогендік нысандардың рейтингі жасалды. Осыған байланысты ауданның проблемалық учаскелерін араладық, жарықтандыру қажеттігі жөнінде әкімдікке хат жолдадық, бюджеттік өтінім әзірленді. Енді ол облыс деңгейінде мақұлданады деген үміттеміз.

Мысалы, Белбұлақ ауылындағы Манько көшесінің ұзындығы 350 метр және бірде-бір жарық бағаны жоқ. Жыл басынан бері онда 2 ұрлық жасалған. Сондай-ақ бейнебақылау камералары бойынша талдау жүргізілді. Аудан аумағындағы камералардың үштен бірі – 1345-тің 439-ы жұмыс істемей тұр. Камераларды жөндеуді қамтамасыз ету үшін қадағалау актісін дайындап, келісуге жібереміз.

Жалпы үйлестірудің, нақты мекенжай бойынша алдын алу шараларының және күшейтілген рейдтің арқасында бұзақылықты едәуір азайтуға, сондай-ақ қарақшылық пен бопсалау фактілеріне жол бермеуге қол жеткізілді.

– Соңғы жылдары қоғамды ерекше алаңдатып отырған нәрсе – отбасылық-тұрмыстық жанжал мен кәмелетке толмағандар тарапынан жасалатын қылмыс. Бұған қатысты не айтасыз?

– Отбасындағы құқықбұзушылық бойынша биыл 27 қантарда біз соттың, полицияның, сарапшылардың және отбасын қолдау орталығының қатысуымен ведомствоаралық кеңес өткіздік. Оның қорытындысы бойынша Шымкент қаласының тәжірибесі негізінде отбасылық-тұрмыстық саладағы қылмыстық құқықбұзушылықты жедел тергеу бойынша өзара іс-қимыл және ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды. Нәтижесінде күнделікті бақылау және прокуратураның принципті ұстанымының арқасында бұл санатта тіркелген 13 қылмыстық құқықбұзушылық жедел тексеріліп, тергеліп, ҚК-нің 108, 109-баптары бойынша сотқа жіберілді. Сонымен қатар ӘҚБтК-нің 73-бабы бойынша 288 әкімшілік іс қозғалып, 461-бабы

бойынша 17 іс қозғалып, 16 адам жауапқа тартылды.

Ал «Талғар қалқаны» жобасын іске асыру шеңберінде кәмелетке толмағандар арасында қылмыстың алдын алу мақсатында 28 рейд өткізіліп, 68 әкімшілік материал жасалды. «Күнделік» жобасы бойынша проблемалы балалардың үлгерімі мен сабаққа қатысуын анықтаймыз. 108 баламен психикалық-түзету жұмыстарын жүргіздік. Коучтардың, ережесіз жекпе-жек жауынгерлерінің, блогерлердің қатысуымен колледж студенттері арасында үлкен форум өткіздік.

– Интернет-алаықтық та көбейіп барады, есірткі бизнесі де баршылық. Бұларға қалай қарсы тұруға, азаматтардың құқықтарын қалай тиімді қорғауға болады?

– Интернет-алаықтыққа қарсы іс-қимыл саласында «Anti-fraud» және «Stop-Drop» іс-шаралары өткізіліп, 350 адам қамтылды, 2500-ден астам жадынама таратылды, халықты, оның ішінде қоғамдық көлік арқылы хабардар ету ұйымдастырылды, БАҚ-та 3 бейнематериал жарияланды. Сонымен қатар ауылдық округтердегі үйлер және чаттармен белсенді жұмыс істейміз. Нәтижесінде бұл санаттағы қылмыс деңгейінің 155-тен 103-ке дейін төмендегені байқалады.

Есірткі құралдарын заңсыз өткізу үшін пайдаланылатын интернет-ресурстарды анықтау мақсатында әлеуметтік желілер мен мессенджерлерге күнделікті мониторинг жүргізіледі. Күн сайын 20-ға жуық банк деректемесі анықталып, тіркеледі. Есірткі құралдарының айналымы үшін пайдаланылатын шоттарды анықтау бойынша жұмыс барысында 765 банктік деректеме анықталды.

Қазір Талғар ауданының пробация қызметі бөлімінде 565 адам есепте тұр. Қантар айынан бастап рейдтік іс-шаралар барысында 560 адам тексеріліп, 24 бұзушылық анықталды, олар бойынша АДҚО базасына мәліметтер енгізе отырып жазбаша ескерту жасалды. «Тұран» жобасы аясында тәуекел тобындағы 812 адам қамтылып, 219 адамға әлеуметтік және психологиялық көмек көрсетілді, БАҚ-та 2 бейнематериал жарияланды. Өткен кезеңде Талғар аудандық соты пробация қызметі есебінде тұрған 11 адамға қатысты бас бостандығын

шектеу түріндегі жазаны қайта қарап, заңнама талаптарының бұзылуына байланысты бас бостандығынан айыруға ауыстырылды.

Қазіргі уақытта ауданда есепте тұрған 565 адам жұмысқа орналастырылды. Сондай-ақ биыл «Альпина» сауда орталығында уәкілетті органдармен бірлесіп, жұмыс орындарының жәрменкесі өткізілді. «Цифрлық пробация» мобильдік қосымшасын енгізу бойынша жұмыстар жүргізілуде. Бұл қосымша 325 адамға белгіленген. Аудан прокуратурасының бастамасымен аудан әкімдігінің ғимаратында бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдарға арналған әлеуметтік оңалту орталығы – Пробация үйі ашылды.

– Еліміздегі ең бір жегі-құртқа айналған қылмыстың түрі – сыбайлас жемқорлық. Ауданда оған қарсы күрес қалай жүріп жатыр, анықталған деректер бар ма?

– Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес – мемлекеттің негізгі міндеттерінің бірі және Ұлттық қауіпсіздік комитетінің тікелей құзырында. Дәл осы құрылым жедел іздестіру іс-шараларын жүргізу, сыбайлас жемқорлық қылмыстарды анықтау және жолын кесу бойынша өкілеттіктерге ие. Сонымен қатар аудан прокуратурасы осы саладағы іс-қимылдардың заңдылығын қамтамасыз ете отырып, үйлестіру және қадағалау қызметін атқарады. Біз ҰҚК және басқа да құқық қорғау құрылымдарымен өзара тығыз іс-қимыл жасап, оларды сыбайлас жемқорлық тәуекелдері мен құқықбұзушылық фактілерін анықтау бойынша тексерулер, жедел іс-шаралар мен талдау жұмыстарын жүргізуге бағыттаймыз.

Негіздер болған жағдайда материалдар уәкілетті органдарға іс жүргізу шешімдерін қабылдау үшін жіберіледі, ал прокуратура тергеудің заңдылығы мен толықтығын бақылауды қамтамасыз етеді. Осылайша, ауданда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі жұмыс ведомствоаралық өзара іс-қимыл, уәкілетті органдардың жедел іздестіру қызметі және прокуратураның жауапкершіліктің бұлтартпастығын қадағалау және сыбайлас жемқорлық себептері мен жағдайларын жою арқылы кешенді түрде құрылады.

– Кәсіпкерлердің құқығын қорғау жөнінде не айтар едіңіз? Бұл – еліміздің әлеуметтік-

экономикалық дамуына айтарлықта ықпал ететін сала ғой.

– Кәсіпкерлердің құқықтарын қорғау – біздің жұмысымыздың басым бағыттарының бірі. Жедел әрекет ету үшін аудан прокуратурасының мобильдік тобы жұмыс істейді, оған биыл 18 хабарлама келіп түсті, соның 16-сы расталды. Әрбір дерек бойынша прокурорлық ден қою шаралары қабылданды. Прокуратура мақсатты талдау жүргізді, 12 наразылық пен 1 ұсыныс енгізді, 3 лауазымды тұлға әкімшілік, бір адам тәртіптік жауапкершілікке тартылды. Нәтижесінде 16 бизнес субъектісінің құқықтары қорғалды. Кәсіпкерлерге заңсыз қысым көрсету фактілерінің түбегейлі жолы кесілді. Жеке кәсіпкерге қатысты шығарылған шектеу шешіміндегі шараның күші жойылды, Мемлекеттік сәулет-құрылыс бақылау басқармасының қызметкері әкімшілік жауапкершілікке тартылды, Мемлекеттік кірістер басқармасының қызметкерлерін заңсыз тексеру анықталып, екі қызметкер жауапкершілікке тартылды, мемлекеттік сатып алуар бойынша қамтамасыз етудің негізсіз қайтармаған 14 кәсіпкердің құқықтары қалпына келтіріліп, ақша қаражаты толық көлемде қайтарылды.

Бұдан басқа, аудан прокуратурасы бірнеше инвестициялық мәселелерді шешуді қамтамасыз етті. Инвесторлардың екі ірі кейсі – «Mareven Food» ЖШС және «Evergreen Investment» ЖШС реттелді, бұл БАҚ-та және бизнес тарапынан оң нәтиже тапты. Жалпы прокуратура жұмысы ашықтық, заңдылық және кәсіпкерлерге кез келген әкімшілік қысым жасауға жол бермеу қағида-тары бойынша жүргізіледі. Біздің жұмысымыз әрбір бизнес субъектісі үшін қауіпсіз және болжамды іскерлік орта құруға бағытталған.

– Пайдаланылмай жатқан жерді мемлекет меншігіне қайтару жөнінде айтып өтсеңіз. Агроөндіріс саласын дамыту тұрғысынан бұл да өте маңызды. Ауданда қанша көлемде жер қайтарылды?

– Жерді мемлекет меншігіне қайтару, олардың заңды және мақсатты пайдаланылуын қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды аудан прокуратурасы жүйелі түрде және басым тәртіппен жүргізеді. Жер заңнамасының сақталуын талдау нәтижелері бойынша, биылғы жылы прокуратура учаскелерді беру, олардың нысаналы мақсатын өзгерту кезінде жол берілген бірқатар елеулі бұзушылықты анықтады. Қабылданған шаралар арқылы ауыл шаруашылығы жерлерін жеке меншікке беру туралы заңсыз шешімдердің күші жойылды.

Аудан прокуратурасы ауыл шаруашылығы шығындарының 306 млн теңгесін өтеу бойынша ұсыныс енгізді, оның 146 млн теңгесі өтелді, 600 млн теңгеден астам сомаға тағы бір акт қаралуда.

Прокуратура тарапынан пайдаланылмай жатқан жер проблемасына ерекше назар аударылды. Енгізілген ұсыныс бойынша 4 мың гектар игерілмеген жер анықталды. Бүгінгі таңда 724 гектардың құрайтын 4 жер телімі қайтарылды, тағы 19 талап сотқа қаралуда. Жалпы бұл жұмыс ауданның жер қорын тиімді пайдалануды қамтамасыз етуге, жердің заңсыз айналымын болдырмауға және мемлекет пен адал жер пайдаланушылардың мүдделерін қорғауға бағытталған.

– Әңгімеңізге рахмет!

Сұхбаттасқан – Құтмағамбет ҚОНЫСБАЙ
Талғар ауданы

«GLOBAL EXCHANGE – 2026»

Қонаев қаласында жастардың халықаралық деңгейде білім алуына мүмкіндік беретін «Global Exchange – 2026» іс-шарасы өтті. Қалалық орталық кітапханада ұйымдастырылған дөңгелек үстелге халықаралық жоғары оқу орындарының өкілдері, білім саласының мамандары, қала басшылығы мен оқушылар қатысты. Кездесу барысында шетелдік университеттерге түсу жолдары, білім гранты мен шәкіртақылар, сондай-ақ жастардың халықаралық білім беру бағдарламаларына қатысу мүмкіндіктері талқыланды.

● Тоғжан ЖОЛДЫҒАЛИ

Аталған шарада екіжақты ынтымақтастық туралы меморандумға қол қою рәсімі өтті. Қонаев қаласы әкімінің орынбасары Марат Тұрсын мен «The Ulytau Educational Foundation» қоғамдық қорының басшысы Марина Хан тигісті құжатқа қол қойды. Бұл келісім қала жастарына халықаралық білім беру жобалары туралы апаратыр жеткізуге, білім алу мүмкіндіктерін кеңейтуге және болашақта бірлескен бастамаларды жүзеге асыруға негіз болады.

Кездесуде сөз алған АҚШ-тағы Солтүстік Дакота мемлекеттік университетінің өкілі Эрик Лейс: «Солтүстік Дакота – ауыл шаруашылығы, мұнай және газ өндірісі дамыған штат. Қазақстанның экономикасы өркендеген сайын білікті кадрларға деген сұраныс та арта түсетіні анық. Сондықтан біздің университет даму жолындағы елдермен ынтымақтастық орнатуға, халықаралық байланыстарды нығайтуға дайын», – деді.

Ресми шарадан кейін шетелдік қонақтарға Қонаев қаласының көрікті орындары таныстырылды. Қонақтар «Тұлпар» ретро салонын аралады. Сонымен қатар қала жағажайына барып, өңірдің туристік әлеуетін тамашалауға мүмкіндік алды.

Бағдарламаның келесі кезеңі оқушылардың жетістіктері мен білімге деген ұмтылысын дәріптеуге арналған көрмеден басталды. Онда Қонаев қаласының әкімі Асхат Бердіханов құттықтау сөз сөйлеп, қатысушыларға ізгі тілегін білдірді. Ол жастардың сапалы білім алып, өз қабілеттерін дамытудың маңыздылығына тоқталып, халықаралық білім беру мүмкіндіктері болашақта білікті маман болып қалыптасуға жол ашатынын атап өтті.

Бұдан кейін «The Ulytau Educational Foundation» қоғамдық қорының басшысы Марина Хан білім мен ізденісте үздік нәтиже көрсеткен оқушыларды марапаттады. Әсіресе ағылшын тілі байқауының жеңімпазы Батырхан Серікұлының жетістігі көпшіліктің назарын аударды. Ол Ұлыбританиядағы INTO ұйымының халықаралық IQ Foundation бағдарламасы бойынша білім алуға арналған 4 миллион теңге көлеміндегі сертификатпен марапатталды. Бұл – сыйластың еңбегіне берілген баға ғана емес, оның болашағына жасалған маңызды инвестиция. Сондай-ақ Омар Нәубетбай, Қаусар Қалдыбек, Нелли Горбачева, Адель Романова, Ботагөз Рүстемқызы, Әдемі Ерзат, Акерке

Суретті түсірген – Мұхтар ӘУКЕН

Исаева, Томирис Ахият және Аксана Орынтай арнайы дипломдарға ие болды. Олардың жетістігі қатарластарына үлгі болып, білімге деген құлшынысын арттыра түсті.

Салтанатты рәсім мерекелік концертке ұласты. Өнерпаздар кеш мазмұнын байытып, жиналған көпшілікке көтеріңкі көңіл-күй сыйлады. Осылайша «Global Exchange – 2026» іс-шарасы Қонаев жастары үшін халықаралық білім беру мүмкіндіктерін таныстырып қана қоймай, білімге ұмтылған оқушылардың еңбегін бағалауға арналған маңызды алаңға

айналды. Шетелдік оқу орындарының өкілдерімен байланыс орнату, гранттық бағдарламалар туралы нақты апаратыр алу және үздік оқушыларды ынталандыру – жастардың болашағына бағытталған игі қадам.

Білім шекараға бағынбайтын заманда осындай бастамалар жас ұрпақтың әлемдік бәсекеге қабілеттілігін арттырып, жаңа мүмкіндіктерге жол ашады. Ал сол мүмкіндікті пайдаланып, мақсатына жету – білімге құштар әр жастың өз қолында.

Қонаев қаласы

